

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15
(เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท)

The Administration of Learning Resources Based on The King's Philosophy of
Rajapranugroh School 15 (Wiangkaosaenpuwittayaprasat)

วัฒน์ ลาพิงค์

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูนชัย ยาวีราช
อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระร่วม อาจารย์ ดร.สมเกียรติ ตุ่นแก้ว

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) 1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) 2. เพื่อศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) 3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) ครูดูแลโครงการ ศาสตร์พระราชาโรงเรียนบ้านบ้านเทอดไทย อำเภอเชียงเม่นฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายและศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม หาค่าเฉลี่ย สรุปข้อมูลเป็นความเรียง และแบบสัมภาษณ์ นำเสนอข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งหมด คือ ด้านความเข้าใจ ด้านความเข้าถึง ด้านการพัฒนา สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) ในภาพรวมของการเข้าใจเข้าถึงพัฒนา อยู่ในระดับมากและปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทะเลสาบเชียงแสน แม่น้ำโขง โรงเรียนศาสตร์พระราชาวิทยาเขตทุ่งเต๋อ พิพิธภัณฑหรือโบราณสถานในอำเภอเชียงแสน สถานประกอบการในอำเภอเชียงแสน เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเขตเศรษฐกิจอำเภอเชียงแสน อยู่ในระดับมาก ส่วนแหล่งเรียนรู้โครงการหลวงดอยสะเกีและนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15(เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) การจัดทำฐานข้อมูลของแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาที่ครอบคลุมองค์ความรู้ศาสตร์พระราชา ได้แก่ การบริหารจัดการที่ดี มีการดึงภาคีเครือข่าย ในพื้นที่ทุกๆส่วน ทั้งส่วนราชการ เอกชน ภาคประชาสังคมชุมชนหมู่บ้าน เข้ามาร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาให้มีการเข้ามา

พัฒนาร่วมกันความคาดหวังแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาจะต้องกำหนดรูปแบบว่าจะต้องเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งกับคนในชุมชน โดยไม่ใช่แค่เด็กนักเรียน ต้องขยาย ไปสู่ชุมชนในพื้นที่โดยรอบเป็นหลัก 3) แนวทางในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสนภูวิทยาประสาท) ด้านความเข้าใจจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมองค์ความรู้ตามศาสตร์พระราชา การปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา มีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยกระบวนการบริหาร PDCA มุ่งให้เกิดเป้าหมายตามศาสตร์พระราชาด้านการเข้าถึงการเข้าถึง คือการดึงภาคีเครือข่าย ในพื้นที่ ทุกๆส่วน ทั้งส่วนราชการชนเอกชน ภาคประชาสังคมชุมชนหมู่บ้าน เข้ามาร่วมกันพัฒนาเข้าถึง นำหลักการทรงงานมาทบทวน ว่าปัจจุบันได้ทำตามแนวพระราชดำริ เข้าใจเข้าถึงพัฒนาหรือไม่ มากน้อยเพียงใดด้านใดที่ทำ มาก อยู่แล้ว ก็ทำให้มันดียิ่งขึ้นสู่ความเป็นเลิศ ส่วนด้านใดที่ทำปานกลางหรือน้อย เพิ่มความมีส่วนร่วมความตื่นตัว ในการใช้แหล่งเรียนรู้ของประชาชนในพื้นที่ หรือเพิ่ม การสนับสนุน จากหน่วยรัฐบาล หรือภาคเอกชนด้านการ พัฒนาพัฒนาโดยร่วมกันวิพากษ์กำหนดรูปแบบ ถอดประสบการณ์หรือถอดบทเรียนให้มาเป็นบทเรียน ของแต่ละ แหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ทะเลสาบเชียงแสน เราจะต้องทำเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งเรียนรู้ จะต้องช่วยกันอนุรักษ์ แบบไหน จะรักษาไม่ให้เกิดสารเคมี ให้มาเกี่ยวข้อง หรือให้รู้ถึงชีวิตของชุมชน ฐานรากเกษตรกรรม ทางด้าน เศรษฐกิจพอเพียง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการ ดำเนินชีวิตใช้จุดแข็ง และโอกาสของการพัฒนา ให้เกิดขึ้นให้ได้ จุดแข็ง คือ จุดแข็งของชุมชน จุดแข็งของแหล่ง เรียนรู้ จุดแข็งของผู้คน สร้างโอกาสพัฒนา ต่อไป

Abstract

The objectives of this study were 1) to examine the circumstance of the administration of learning resources of Rajaprajanugroh School 15 (Wiangkaosaenpuwittayaprasat) 2) to explore the desirable future scenario of the administration of learning resources based on The King's Philosophy 3) to propose the guidelines for learning resources administration based on The King's Philosophy. The population was school principal, vice principal, teachers, school committee members of Rajaprajanugroh School 15 (Wiangkaosaenpuwittayaprasat), teachers in charge of The King's Philosophy Projects of Ban Thoed Thai School, Maefahluang District, Chiang Rai Province, and educational supervisors from Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. Questionnaire was used in data collection and the data was analyzed for mean. Interview was administered and the data was analyzed by content analysis.

The results showed that: 1) The circumstance of learning resources administration of Rajaprajanugroh School 15 (Wiangkaosaenpuwittayaprasat), in overall, was found at the high level. Also, the individual aspects analysis revealed high administration level in all aspects i.e. understanding, accessing, and developing. The overview of the accessing and developing aspects was rated at the high and moderate levels. The individual aspects analysis indicated that Chiang Saen Lake, Mekong River, The King's Philosophy School (Kutao Campus), Museum and Archeological Sites in Chiang Saen, Businesses in Chiang Saen, Internet Network, Local Wisdom, and Chiang Saen Special Economic Zone were rated at the high level. However, Doi Sango Royal Project, domestic and international tourists were rated at the moderate level. 2) The

desirable future scenario of the learning resources administration based on the King's Philosophy of Rajaprajanugroh School 15 (Wiangkaosaenpuwittayaprasat) indicated the good practices in database management learning resources that covered all areas of The King's Philosophy e.g. good administration, networking with government and private organizations, communities and villages to participate in the development of The King's Philosophy learning resources. Lifelong learning was the expected learning platform for people in the communities around the school not just for the students. 3) The guidelines for the administration of learning resources based on The King's Philosophy of Rajaprajanugroh School 15 (Wiangkaosaenpuwittayaprasat) in regard to understanding were building database that covered all areas of The King's Philosophy; maintaining up-to-date information; continuous improvement by means of PDCA approach aiming at achieving the goals of The King's Philosophy. The accessing and developing aspects were networking with all partners from government and private agencies, communities and villages to join in developing and accessing; reviewing the working protocols following The King's examples in order to develop for excellence; encouraging more participation from the villagers in the use of learning resources; increasing more support from the government or private sectors in sharing the development of the learning resources; promoting Chiang Saen Lake learning resources as wetland learning resources preventing chemical pollution in the lake and promoting organic agriculture and environment conservation; maintaining local ways of life and agricultural roots by exploiting sufficiency economy philosophy and adhering to honesty, patience, perseverance and using wisdom in living a life; using strengths and opportunities for development i.e. the strengths of community, learning resources, and people for the development opportunities.

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดแนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยัตหลัก สำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของ สังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิกคุณภาพ ของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

ศาสตร์พระราชามีคำกล่าวถึงค่านี้นานหลายปีที่ผ่านมาเช่นศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ,ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในอดีตนั้นโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) ได้นำแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ภายในโรงเรียนมาปรับใช้กับการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้จากสภาพจริง โดยเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพแวดล้อมที่ดีเอื้อต่อการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แหล่งเรียนรู้ ธรรมชาติ คือ แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สามารถเป็นแหล่งข้อมูลและมีส่วนช่วยส่งเสริมและ

สนับสนุนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ปัจจุบันได้ปรับใช้กับบริบทของโรงเรียนเพื่อน้อมนำหลักตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักแนวคิดตามศาสตร์พระราชาเป็นแนวทางการการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ได้นำไปขยายเป็นวิทยาเขตทุ่งเต๋อ โดยจะได้นำศาสตร์พระราชาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่พร้อมให้นักเรียนได้เรียนรู้ต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา และศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีและพัฒนาเพื่อจัดทำข้อเสนอเพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) โดยศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา ศึกษาแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาและนำเสนอข้อเสนอเพื่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา เพื่อให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนได้ใช้ประโยชน์และเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ให้พัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา)
2. เพื่อศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา)
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา)

ประโยชน์ของการศึกษา

ด้านความรู้

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการบริหารและการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา)
2. ทำให้ทราบภาพอนาคตต่อการบริหารและการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา)
3. ทำให้ทราบแนวทางการบริหารและการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามศาสตร์พระราชา ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา)

ด้านการนำไปใช้

1. ผู้บริหารนำผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาการบริหารและการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามศาสตร์พระราชาในเรื่องการวางแผน/การดำเนินงาน/ตรวจสอบ/ปรับปรุงและพัฒนา
2. ครูสามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา การบริหารตามศาสตร์พระราชา มุ่งองค์ประกอบการบริหารการจัดการจัดการเรียนรู้ 3 องค์ประกอบดังต่อไปนี้คือ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

เข้าใจ (Understanding) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การใช้ข้อมูลที่มีอยู่ (Existing data) 2) การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data) 3) การวิเคราะห์และวิจัย (Analytics and Research) 4) การทดลองจนได้ผลจริง (Experiment till actionable results)

เข้าถึง (Empirical data) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ระเบิดจากข้างใน (Inside-out blasting) 2) เข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Understand target) และ 3) สร้างปัญญา (Educate)

พัฒนา (Connecting) มีหลักการสำคัญคือ 1) เริ่มต้นด้วยตนเอง (Self-initiated) 2) พึ่งพาตนเองได้ (Self-reliance) 3) ต้นแบบเผยแพร่ความรู้ (Prototype and role model)

ขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วยแหล่งเรียนรู้ 3 ประเภทได้แก่ แหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ ประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จากสภาพจริง อาทิ อุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษชาติ ภูเขา ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง และปรากฏการณ์ธรรมชาติ ได้แก่ โครงการหลวงดอยสะเกี๋ ทะเลสาบเชียงแสน แม่น้ำโขง แหล่งเรียนรู้มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีทั้งในสถานศึกษา นอกสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ได้สะดวก รวดเร็ว เช่น แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนศาสตร์พระราชาวิทยาเขตทุ่งเตา พิพิธภัณฑหรือโบราณสถานในอำเภอเชียงแสน สถานประกอบการในอำเภอเชียงแสน เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคคลที่เป็นภูมิปัญญาทางภาษา เพลงพื้นบ้าน พิธีกรรมต่างๆ ฯลฯ ศิลปินแห่งชาติ บุคคลตัวอย่างทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ เขตเศรษฐกิจอำเภอเชียงแสน

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15

แหล่งข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จำนวน 106 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน

เครื่องมือการวิจัยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ สรุปข้อมูลเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา

แหล่งข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบุคลากร จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบริหารงบประมาณ จำนวน 1 คน เครื่องมือใช้แบบสัมภาษณ์สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) นำเสนอเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 การหาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท)

แหล่งข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายงานต่างๆ ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 จำนวน 4 คน ครูผู้ดูแลโครงการศาสตร์พระราชาโรงเรียนบ้านเทอดไทย จำนวน 1 คน เครื่องมือการวิจัยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่ตอบนำเสนอเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท)

1.1 สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด คือ ด้านความเข้าใจ ด้านความเข้าถึง ด้านการพัฒนา

1.2 สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) ในภาพรวมของการ เข้าใจเข้าถึงพัฒนา อยู่ในระดับมากและปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทะเลสาบเชียงแสน แม่น้ำโขง โรงเรียนศาสตร์พระราชาวิทยาเขตภูเต่า พิพิธภัณฑ์หรือโบราณสถานในอำเภอเชียงแสน สถานประกอบการในอำเภอเชียงแสน เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเขตเศรษฐกิจอำเภอเชียงแสน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) ดังต่อไปนี้

ด้านความเข้าใจการบริหารแหล่งเรียนรู้ คือ การจัดทำฐานข้อมูลของแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาที่ครอบคลุมองค์ความรู้ศาสตร์พระราชา และมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน มีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมุ่งให้เกิดเป้าหมายตามศาสตร์พระราชา คือคุณภาพชีวิต กินดีอยู่ดีเศรษฐกิจดี พื้นฐานเศรษฐกิจเข้มแข็ง และให้เกิดความยั่งยืน

ด้านการเข้าถึงการใช้แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ การบริหารจัดการที่ดี มีการตั้งภาคีเครือข่าย ในพื้นที่ทุกๆ ส่วน ทั้งส่วนราชการเอกชน ภาคประชาสังคมชุมชนหมู่บ้าน เข้ามาร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา ให้มีการเข้ามาพัฒนาร่วมกัน โดย ยึดแนวทาง ของในหลวงรัชกาลที่ 9 สืบสานพระราชดำริ ทั้งโครงการ 4000 กว่าโครงการ แนวพระราชดำริ พระราชดำรัสพระบรมราโชวาท โดยสร้างความเข้าใจง่ายๆ กับคนในชุมชน ในแต่ละแหล่งเรียนรู้ ว่า แต่ละแหล่งเรียนรู้เป็นอย่างไร ทั้ง 4 ด้าน และเพิ่มความมีส่วนร่วม ความตื่นตัวของประชาชนในพื้นที่ หรือเพิ่มการสนับสนุนจากหน่วยรัฐบาลหรือภาคเอกชน

ด้านการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ คือ ความคาดหวังแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาจะต้องกำหนดรูปแบบ ว่าจะต้องเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งกับคนในชุมชน โดยไม่ใช่แค่เด็กนักเรียน ต้องขยาย ไปสู่ชุมชนในพื้นที่โดยรอบเป็นหลัก แล้วค่อยขยายสู่ชุมชน ไกลเคียง ให้รู้ถึงชีวิตของชุมชน ฐานรากเกษตรกรรม ทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. ผลการนำเสนอแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) ข้อเสนอแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) 3 หลักได้แก่

ความเข้าใจ ความเข้าถึง การพัฒนา นำเสนอแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แยกประเภทตามแหล่งเรียนรู้
3 ประเภท

3.1 ด้านแหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ

เร่งดำเนินการให้จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศ ที่ครอบคลุม องค์ความรู้ศาสตร์พระราชา ดินป่า ไม้ น้ำ สิ่งแวดล้อม และมีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน มีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยกระบวนการบริหาร PDCA ดึงภาคีเครือข่าย ในพื้นที่ทุกๆ ส่วน ทั้งส่วนราชการชนเอกชน ภาคประชาสังคมชุมชน หมู่บ้าน เข้ามาร่วมกันพัฒนา เข้าถึง โดยทางเราต้องเข้าไปหาเขาก่อน โดยดึง ให้เข้ามาพัฒนาร่วมกัน โดย นำหลักการทรงงาน มาทบทวน ว่าปัจจุบันได้ทำตามแนวพระราชดำริ เข้าใจเข้าถึงพัฒนาหรือไม่ มากน้อยเพียงใด สร้างแหล่งเรียนรู้เป็นสังคมแบ่งปันมีจิตอาสา แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ จะต้องใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ จะเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ สร้างความผูกพันความสุข ของคนในครอบครัว โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ร่วมกัน เรียกว่าวิถีชุมชน แหล่งเรียนรู้ที่ต้องร่วมกันปลูกป่า เพิ่มขึ้น เพิ่มขึ้น จากอดีต ที่มีต้นไม้จำนวนมาก แต่ปัจจุบันกับมีน้อยเพราะผลจากการเผาป่า โดยแนะนำให้ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติเชิงอนุรักษ์ ธรรมชาติ โดยใช้ จุดแข็ง โดยสุดท้ายแล้วการพัฒนา ต้องวางยุทธศาสตร์ของการใช้จุดแข็ง และโอกาสของการพัฒนา ให้เกิดขึ้นให้ได้ จุดแข็ง คือ จุดแข็งของชุมชน จุดแข็งของแหล่งเรียนรู้ จุดแข็งของผู้คน สุดท้ายแหล่งเรียนรู้ ก็จะเกิดโอกาสในการพัฒนา

3.2 ด้านแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น

ส่งเสริมจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุม องค์ความรู้ศาสตร์พระราชา และสร้างเป็นแหล่งเรียนรู้ตามรอยศาสตร์พระราชาเต็มรูปแบบ มีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน มีพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยกระบวนการบริหาร PDCA และมุ่งให้เกิดเป้าหมายตามศาสตร์พระราชา คือคุณภาพชีวิต กินดีอยู่ดีเศรษฐกิจดี พื้นฐานเศรษฐกิจเข้มแข็ง และให้เกิดความยั่งยืน ให้มีการดึงภาคีเครือข่าย ในพื้นที่ทุกๆ ส่วน ทั้งส่วนราชการชนเอกชน ภาคประชาสังคมชุมชน หมู่บ้าน เข้ามาร่วมกันพัฒนา เพิ่มความมีส่วนร่วมความตื่นตัวในการใช้แหล่งเรียนรู้ของประชาชนในพื้นที่ หรือเพิ่ม การสนับสนุน จากหน่วยรัฐบาล หรือ โดยสร้างความเข้าใจง่ายๆ กับคนในชุมชน ในแหล่งเรียนรู้โรงเรียนศาสตร์พระราชาวิทยาเขตภูเต่า ความคาดหวังโรงเรียนศาสตร์พระราชา จะต้องกำหนดรูปแบบ ว่าจะต้องเป็นการเรียนรู้ตั้งแต่อนุบาลจนถึงตลอดชีวิตกับคนในชุมชน โดยไม่ใช่ แค่เด็กนักเรียน ต้องขยาย ไปสู่ชุมชนในพื้นที่โดยรอบ เป็นหลัก แล้วค่อยขยายสู่ชุมชนใกล้เคียง โดยเน้นพัฒนาโดยใช้หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 3 ห่วง คือ ทางสายกลาง ห่วงที่ 1 คือ พอประมาณ ห่วงที่ 2 คือ มีเหตุผล ห่วงที่ 3 คือ มีภูมิคุ้มกันที่ดี ในตัวเอง 2 เงื่อนไข ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

เงื่อนไขที่ 1 เงื่อนไขความรู้ คือ มีความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน เงื่อนไขที่ 2 เงื่อนไขคุณธรรม คือ มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ใช้จุดแข็ง และโอกาสของการพัฒนา ให้เกิดขึ้นให้ได้จุดแข็ง คือ จุดแข็งของชุมชน จุดแข็งของแหล่งเรียนรู้ จุดแข็งของผู้คน สร้างโอกาสพัฒนา

3.3 ด้านแหล่งเรียนรู้ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

ส่งเสริมให้มีการศึกษาข้อมูลของภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีการศึกษาข้อมูลของภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างหลากหลายและชัดเจน มีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน มีพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการบริหาร pdca มีการดึงภาคีเครือข่าย ในพื้นที่ทุกๆ ส่วน ทั้งส่วนราชการชนเอกชน ภาคประชาสังคมชุมชน หมู่บ้านในท้องถิ่น เข้ามาร่วมกันพัฒนาเข้าถึง โดยทางโรงเรียนมีการเข้าหาทางชุมชนก่อน โดยดึง ให้เข้ามาพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกัน โดยการถอดประสบการณ์หรือถอดบทเรียน ให้มาเป็นบทเรียน ของแต่ละแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น

แล้วหาแนวทางในการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างสูงสุด ก่อนจะนำแหล่งเรียนรู้มาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาความเป็นไปได้ว่ามีความพร้อมแค่ไหนในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ และศึกษาจำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้และนำองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นไปพัฒนาตนเองได้ มีการนำแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในระยะยาว และนำไปเผยแพร่ต่อโรงเรียนหรือชุมชนใกล้เคียง

การอภิปรายผล

1. สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด คือ ด้านความเข้าใจ ด้านความเข้าถึง ด้านการพัฒนา สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ในภาพรวมของการเข้าใจเข้าถึงพัฒนา อยู่ในระดับมากและปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทะเลสาบเชียงแสน แม่น้ำโขง โรงเรียนศาสตร์พระราชาวิทยาเขตภูเต่า พิพิธภัณฑ์หรือโบราณสถานในอำเภอเชียงแสน สถานประกอบการในอำเภอเชียงแสน เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเขตเศรษฐกิจอำเภอเชียงแสน อยู่ในระดับมาก ส่วนแหล่งเรียนรู้โครงการหลวงดอยสะเกี้นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ด้านความเข้าใจพบว่าสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาอยู่ในระดับมาก และหากแยกตามแหล่งเรียนรู้ พบว่าแหล่งเรียนทะเลสาบเชียงแสน แหล่งเรียนรู้แม่น้ำโขง แหล่งเรียนรู้โรงเรียนศาสตร์พระราชาวิทยาเขตภูเต่า แหล่งเรียนรู้พิพิธภัณฑ์หรือโบราณสถานในอำเภอเชียงแสน แหล่งเรียนรู้สถานประกอบการในอำเภอเชียงแสน

แหล่งเรียนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนเขตเศรษฐกิจอำเภอเชียงแสน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นแหล่งเรียนรู้โครงการหลวงดอยสะเกี้น แหล่งเรียนรู้แม่น้ำโขงและแหล่งเรียนรู้นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ ที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยแหล่งเรียนรู้ที่มีสภาพการบริหารด้านความเข้าใจ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เสฐฎกุล เจริญวงศ์ (2551 : 114-121) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สวนป่าธรรมชาติโรงเรียนศรีหนองกาววิทยาอำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ก่อนดำเนินการพัฒนาการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้สวนป่าธรรมชาติยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน บริเวณป่ายังไม่มีข้อมูลที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ไม่มีป้ายบอกให้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ เนื่องจากครู ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างบรรยากาศสวนป่าให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้ หลังจากที่ได้ดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สวนป่าธรรมชาติในโรงเรียนโดยการจัดทำถนนทางเดินเข้าป่าเพื่อศึกษาธรรมชาติ

2) สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ด้านการเข้าถึงการใช้แหล่งเรียนรู้ ภาพรวมมีคุณภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าแหล่งเรียนแหล่งเรียนทะเลสาบเชียงแสน แหล่งเรียนรู้แม่น้ำโขง แหล่งเรียนรู้โรงเรียนศาสตร์พระราชาวิทยาเขตภูเต่า แหล่งเรียนรู้พิพิธภัณฑ์หรือโบราณสถานในอำเภอเชียงแสน แหล่งเรียนรู้สถานประกอบการในอำเภอเชียงแสน แหล่งเรียนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนเขตเศรษฐกิจอำเภอเชียงแสน อยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับมาก ยกเว้นแหล่งเรียนรู้โครงการหลวงดอยสะเกี้น และแหล่งเรียนรู้นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ ที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยแหล่งเรียนรู้ที่มีสภาพการบริหารด้าน

ความเข้าถึง ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เบญญาภา อินตะวงศ์ (2556 : 110-125) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนอำเภอบง จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาพะเยาเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. แหล่งเรียนรู้ในอำเภอบงมีมากที่สุด คือ แหล่งเรียนรู้ประเภทมนุษย์สร้างขึ้น รองลงมาคือแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ น้อยที่สุด

3) สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยา ประสาท) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภาพรวมมีคุณภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แหล่งเรียนรู้แม่น้ำโขง แหล่งเรียนรู้โรงเรียนศาสตร์พระราชาวิทยาเขตภูเต่า แหล่งเรียนรู้พิพิธภัณฑ์หรือ โบราณสถานในอำเภอยางสัก แหล่งเรียนรู้สถานประกอบการในอำเภอยางสัก แหล่งเรียนเครือข่าย อินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนเขตเศรษฐกิจอำเภอยางสัก อยู่ในระดับมาก ยกเว้นแหล่ง เรียนรู้ทะเลสาบเชียงแสน แหล่งเรียนรู้โครงการหลวงดอยสะเกี และแหล่งเรียนรู้นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ ที่อยู่ในระดับปานกลาง จากผลที่ส่วนใหญ่มีค่ามาก เป็นเพราะทางโรงเรียนได้ดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้อยู่แล้วซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาอิสระของ กัญญา ประเสริฐไทย (2555 : 73-83) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแหล่ง เรียนรู้เพื่อ จัดการเรียนการสอนของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเวียงเชียง แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนมี 3 ประเภท ได้แก่แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้นและแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล สภาพการบริหารแหล่ง เรียนรู้มีการนำแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนทั้ง 3 ประเภท มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดทำ แผนการเรียนรู้โดยการบูรณาการใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน

2. ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนตามศาสตร์พระราชาของ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประสาท) ดังต่อไปนี้

ด้านความเข้าใจการบริหารแหล่งเรียนรู้ คือ การจัดทำฐานข้อมูลของแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์ พระราชาที่ครอบคลุมองค์ความรู้ศาสตร์พระราชา และมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน มีการปรับปรุงพัฒนา อย่างต่อเนื่อง และมุ่งให้เกิดเป้าหมายตามศาสตร์พระราชา คือคุณภาพชีวิต กินดีอยู่ดีเศรษฐกิจดี พื้นฐาน เศรษฐกิจเข้มแข็ง และให้เกิดความยั่งยืน ด้วยยั่งยืนเป็นภาพความคาดหวังในอนาคตในการบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้ที่ดีซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 42-59) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการวางแผนการบริหาร การ ใช้แหล่งเรียนรู้ โดยครูจะต้องวางแผนการสอน ผู้บริหารจะต้องวางแผนการบริหารการศึกษาของโรงเรียน ซึ่ง ขั้นตอนการวางแผนต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียด เพื่อการใช้ที่สมบูรณ์และดีที่สุด การวางแผนการบริหาร แหล่งเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพ จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการเข้าถึงการใช้แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ การบริหารจัดการที่ดี มีการดึงภาคีเครือข่าย ในพื้นที่ทุกๆ ส่วน ทั้งส่วนราชการชนเอกชน ภาคประชาสังคมชุมชนหมู่บ้าน เข้ามาร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์ พระราชา ให้มีการเข้ามาพัฒนาร่วมกัน โดย ยึดแนวทาง แนวพระราชดำริ พระราชดำรัสพระบรมราโชวาท โดย สร้างความเข้าใจง่ายๆ กับคนในชุมชน ในแต่ละแหล่งเรียนรู้ ว่า แต่ละแหล่งเรียนรู้เป็นอย่างไร และเพิ่มความมี ส่วนร่วม ความตื่นตัวของประชาชนในพื้นที่ หรือเพิ่มการสนับสนุนจากหน่วยรัฐบาลหรือภาคเอกชน เป็นการร่วม พัฒนาจากหลายๆ ฝ่ายซึ่งสอดคล้องกับ สิปพนท์ เกตุทัต (2542 : 7) กล่าวว่า การศึกษาไทยในอนาคตต้องจัด แหล่งเรียนรู้ใน ลักษณะเครือข่าย โดยให้ทุกคนในชาติได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของการศึกษา ไทยว่า การศึกษาเพื่ออนาคตต้องไม่เป็นระบบที่มีศูนย์กลางความรู้และการบริหารจัดการ แต่จะเป็นระบบที่คนทุก กลุ่มทุกแห่งมีโอกาสพัฒนาการเรียนรู้และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงถึงกันได้มีกระจายอยู่ทั่วทุกถิ่นของ ประเทศไทยโดยไม่มีศูนย์กลางอยู่ที่ใดที่หนึ่งเพียงแห่งเดียว เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงการศึกษาโดยมีโอกาส

เรียนรู้ตลอดชีวิตและ ทุกส่วนในสังคมมีส่วนในการก่อหนุนการศึกษาด้วย จัดให้แหล่งเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

ด้านการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ คือ ความคาดหวังแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาก็ต้องกำหนดรูปแบบ ว่าจะต้องเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งกับคนในชุมชน โดยไม่ใช่แค่เด็กนักเรียน ต้องขยาย ไปสู่ชุมชนในพื้นที่โดยรอบเป็นหลัก แล้วค่อยขยายสู่ชุมชน ไกลเคียง ให้รู้ถึงชีวิตของชุมชน ฐานรากเกษตรกรรมทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อผู้เรียนหรือคนในชุมชนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ สายสุนีย์ แสงเชื่อนแก้ว (2547 : 9) กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ว่า แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งที่โรงเรียนต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 เพื่อสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ และต่อเนื่อง โรงเรียนต้องดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทุกวิถีทางโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้วิธีการที่หลากหลายให้มีประสิทธิภาพ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

3. แนวทางในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนตามศาสตร์พระราชาราชของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ข้อเสนอแนวทาง 3 หลักได้แก่ ความเข้าใจ ความเข้าถึง การพัฒนา

1) ด้านความเข้าใจจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมองค์ความรู้ตามศาสตร์พระราชาการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลาเพื่อรู้ที่จะได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้มีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยกระบวนการบริหาร PDCA และมุ่งให้เกิดเป้าหมายตามศาสตร์พระราชาคือคุณภาพชีวิตดี กินดีอยู่ดีเศรษฐกิจดี พื้นฐานเศรษฐกิจเข้มแข็ง และให้เกิดความยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของกระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 42-59) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการวางแผนการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยครูจะต้องวางแผนการสอน ผู้บริหารจะต้องวางแผนการบริหารการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งขั้นตอนการวางแผนต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียด เพื่อการใช้ที่สมบูรณ์และดีที่สุด การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพ จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ด้านการเข้าถึง การเข้าถึง คือการดึงภาคีเครือข่าย ในพื้นที่ทุกๆ ส่วน ทั้งส่วนราชการชนเอกชน ภาคประชาสังคมชุมชนหมู่บ้าน เข้ามาร่วมกันพัฒนาเข้าถึง โดยทางโรงเรียนมีการเข้าหาทางชุมชนก่อน โดยดึง ให้เข้ามาพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกัน พร้อมทั้งนำหลักการทรงงานมาทบทวน ว่าปัจจุบันได้ทำตามแนวพระราชดำริ เข้าใจเข้าถึงพัฒนาหรือไม่ มากน้อยเพียงใดด้านใดที่ทำ มากอยู่แล้ว ก็ทำให้มันดียิ่งขึ้นสู่ความเป็นเลิศ ส่วนด้านใดที่ทำปานกลางหรือทำน้อย จะหาแนวทางใดให้มันดียิ่งขึ้น อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด อีกทั้งยังมีการพัฒนาโดยการเพิ่มความมีส่วนร่วมความตื่นตัวในการใช้แหล่งเรียนรู้ของประชาชนในพื้นที่หรือเพิ่มการสนับสนุนจากหน่วยรัฐบาลหรือภาคเอกชนซึ่งสอดคล้องกับงานค้นคว้าอิสระของ อัสราวุฒิ จันทะแสง (2557 : 75-82) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 การบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมรายด้านและรายข้อ ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันยกเว้นรายข้อเรื่องจัดสรรงบประมาณในการซ่อมแซมแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารสถานศึกษานำวิธีปฏิบัติของโรงเรียนมาใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ
3. สถานศึกษากำหนดยุทธศาสตร์ในบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ตามความต้องการอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ควรสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรการศึกษาเกี่ยวกับการนำแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นและชุมชน มาพัฒนา ปรับปรุง โดยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับการนำศาสตร์พระราชาเพื่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในแต่ละด้านให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ผู้เรียน และท้องถิ่น

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงฯ.
- _____. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงฯ.
- _____. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงฯ.
- กัญญา ประเสริฐไทย. (2555). การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.
- สายสุนีย์ แสงเชื่อนแก้ว. (2547). การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2. (การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- สิพนนท์ เกตุทัต. (2542). การศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). แนวทางการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.
- เสฏฐกุล เจริญวงศ์. (2551). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้สวนป่าธรรมชาติ โรงเรียนศรีหนองกาววิทยา อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.

เบญญาภา อินต๊ะวงศ์. (2556). การบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนอำเภอบึง จังหวัดพะเยา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาพะเยา เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.

อัษฎารัตน์ จันทะแสง. (2557). การบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. บุรีรัมย์.